

Recomendación dirixida á Consellería de Política Social e Xuventude para a aprobación preferente das libranzas provisionais de atención á dependencia

Expediente: G.6.Q/13434/23

Santiago de Compostela, 21 de setembro de 2023

Sra. conselleira:

Nesta institución iniciouse expediente de queixa como consecuencia do escrito de XXX relativo ao retraso dunha atención á dependencia.

ANTECEDENTES

1. No escrito indica

“... en representación da miña nai XXX. A miña nai leva con problemas de saúde que requirían o coidado ou atención de alguén polo menos desde o 2016 que eu lembro, iso maiormente o cara ao seu marido. En 2020, vexo que o meu pai, o marido de XXX, empeza a ter problemas de saúde, e prevexo que eu ao traballar non poderei atendelos e el empezaba a non poder atender á miña nai. Devandito isto, póño-me en contacto por mail con servizos comunitarios básicos do concello das Neves (servizos que segundo lei 7/1985 do réxime local en principio non lle competería) para pedir información de como poder tramitar a dependencia para a miña nai, todo isto sendo previsor e con anticipación, pois por todos é sabido que a administración ten os seus tempos.

Desde os servizos indícanme que lles envíe unha documentación por ese mesma canle, sen máis explicación. Así se fixo tal como indicáronme... Reclamación de responsabilidade patrimonial (exp...).

Pasa o tempo e ao non ter resposta escribo sobre o mesmo email. Non teño resposta ao email e escribo wasap ao móbil publicitado por eles:...

Logo diso, desde ese móbil chámanme a min e un home dime: non se preocupen, está de man da traballadora social, isto leva moito tempo, hai máis xente esperando, paciencia... Algo que eu polos meus medios non podo probar, pero así foi.

Dito isto, en 2022 vou presentar a dependencia do meu pai (sen pernas e operado do corazón, e eu de baixa ata a data de hoxe, por atendelos...) e pregunto sobre a solicitude de 2020 da miña nai. Entón salta que non cursou a mesma e a traballadora social, a mesma que hai na actualidade, en presenza miña e da miña nai di: láméntoo moito, mil perdoes, non se que pasou, non vos preocupedes, arránxoo enseguida, tranquilo... e de alí non fomos cun acuse de recibo e sen máis e sen ser conscientes de que perdera 2 anos.

Posteriormente, acudín por outros motivos aos servizos sociais, e ao preguntar pola solicitude da miña nai, dicindo que eu o pediu da forma que me dicía en 2020. Sempre se me dixo, e sen ningunha orientación: tedes que falar coa xunta, non podo facer nada, non teño medios. Solicitouse á administración local que revise polos seus medios que tal chamada produciuse. Ata a data non hai resposta.

Aí empezo a investigar como presentar queixa sen ter que ir á sede da xunta, e descubro que con certificado dixital podía facer. Fago o certificado para a miña nai, pois non sabía que eu podía actuar na súa representación, e co seu consentimento e sempre ela diante accedo á sede dixital e con axuda do 012 presento queixas, as cales lles constan aquí: Nº Exp: ...

Queixas que non serviron para nada, remítenme a recurso de alzada, o cal como se indicou, non se presenta pois o recurso non vai revisar os actos formais nin os incumprimentos de prazo, senón que resolve sobre o fondo isto é: é ok a resolución e o PIA, fin.

Só unha queixa dixéronme: que dos correos e sobre a solicitude de 2020 diríxame ao concello das Neves.

Entón... presento dúas reclamacións patrimoniais. A da miña nai exp. ... e a miña propia 335/2023, ao soportar algo que non tería porque se actuasen ok, ou polo menos actuado como dixeron que farían en 2020.

Unha vez incoado os expedientes, vexo que solicitan informes á titular dos servizos sociais, quen presuntamente foi quen non tramitou no seu día. Vendo iso, transmito en alegacións previas a trámite de audiencia, que debía absterse de conformidade co artigo 23 da lei 40/2015 e que se non o fai, debían recusala segundo o artigo 23 da mesma lei, tanto en canto é parte implicada e tería interese persoal na resolución dos expedientes de responsabilidade patrimonial. Pois non se tivo en conta e atopámonos cuns informes de parte, sen carga probatoria a avaliar, con afirmacións que non se axustan á verdade de feitos sucedidos, outras que presuntamente serían antijurídicas e inclusive discriminatorias, pois chega a dicir: a miña nai non dá o perfil para ser beneficia pois reside comigo que a asisto e represento. Tal afirmación dise cunha resolución dependencia concedida. O cal se infere discriminatorio e choca co art.14 de nosa CE pero tamén coa propia Lei de servizos sociais de Galicia. Ademais, non me corresponde legalmente obrigación algunha de soportar esa asistencia, salvo a que o meu moral imponme.

Cabe dicir, que ao non poder acceder ao servizo público, solicitouse información sobre o procedemento de libranza etc. aos servizos sociais comunitarios o 24/05/2023 e a posterior tamén, rexistro na xunta: entrada..., e non recibimos aínda nada, polo que outra vez con axuda do 012 a facer segundo indicáronme por telf..."

2. Ante iso requirimos información a esa consellería, que nola remitiu. No informe sinálase o seguinte:

“Primeiro... Unha parte da queixa versa sobre dous procedementos de responsabilidade patrimonial instados contra o Concello de As Neves, circunstancia sobre a que non procede informar por canto a competencia para a súa tramitación e resolución corresponde a outra Administración.

En canto ao procedemento de recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia de XXX, NIF XXX (en adiante a persoa interesada) indícase na queixa:

“Cabe dicir, que ao non poder acceder ao servizo público, solicitouse información sobre o procedemento de libranza etc. aos servizos sociais comunitarios o 24/05/2023 e a posterior tamén, rexistro na xunta: entrada..., e non recibimos aínda nada, polo que outra vez con axuda do 012 a facer segundo indicáronme por telf”.

Segundo. A persoa interesada ten recoñecido unha situación de dependencia en grao I en virtude de resolución de data 17/10/2022.

O 20/02/2023 dítase resolución de aprobación do Programa Individual de Atención mediante a que se recoñece a inclusión da persoa interesada no Programa de Asignación de Recursos para o acceso ao servizo público de Atencións de carácter persoal e doméstico na realización das ABVD no propio domicilio e acompañamento persoal na realización doutras actividades complementarias (Carteira de servizos comúns) en función dunha intensidade comprendida no intervalo de 1 a 20 horas). Esta resolución foille notificada o 23/02/2023. A persoa interesada foi dada de alta no PAR de SAF o 22/02/2023.

Na resolución de aprobación do PIA indicábase expresamente: "Transcorrido o prazo de tres meses e de non producirse o acceso ao servizo público, o beneficiario poderá solicitar unha modificación do seu PIA para os efectos de obter unha libranza vinculada a un servizo. En tal caso, poderá seguir incorporado ao programa á espera do acceso a un servizo público ou non".

Terceiro. O 24/05/2023 recíbese unha solicitude de revisión do Programa Individual de Atención mediante a que se solicita a concesión de unha libranza vinculada a un servizo de axuda no fogar.

A referida solicitude estase tramitando seguindo o rigoroso orde de entrada das solicitudes.

CONSIDERACIÓNS LEGAIS E TÉCNICAS

Primeira. O Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa Individual de Atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos regula no artigo 39 a "Efectividade do dereito aos dereitos e/ou libranzas" e dispón o seguinte:

" 1. A efectividade do dereito aos servizos producirase desde a data da resolución na que se recoñeza a concreta prestación, ou desde o primeiro día do ano no que proceda a implantación do grao e nivel de dependencia que lle fora recoñecido, cando a resolución do Programa Individual de atención sexa posterior á data de acceso ao servizo no suposto de persoas beneficiarias xa atendidas a través do Sistema Galego de Servizos Sociais.

2. A efectividade do dereito ás libranzas producirase a partir da data da resolución na que se recoñeza a concreta prestación económica, ou desde o día seguinte á data na que se cumpra o prazo máximo de seis meses desde a solicitude sen que se notificase a resolución expresa de recoñecemento da prestación. Na data de efectividade será necesario que se reúnan os requisitos que se esixan na normativa vixente para cada tipo de libranza. No caso contrario, a efectividade producirase a partir do día primeiro do mes seguinte a que concorran ditos requisitos.

3. Nos supostos previstos no artigo 35.3 do presente Decreto, a efectividade do dereito ás libranzas quedará en suspenso polo tempo que o expediente estea paralizado por circunstancias imputables ao interesado".

ANÁLISE

1. No que se refire ás cuestións competencia da consellería é de sinalar que a solicitude de revisión do PIA para optar a unha libranza vinculada a un servizo de axuda no fogar é de 24-5-23, pero non se resolveu, a pesar de que o prazo ordinario é de 3 meses, e de que o motivo da solicitude é a falta de efectividade do servizo, que se atopa en lista de agarda.

2. O Decreto 15/2010 conforma dous procedementos, un para valorar e outro para aprobar o servizo ou a prestación a través do chamado programa individual de atención (PIA), e establece para o recoñecemento da situación de dependencia un prazo de 3 meses (art. 14), e para a aprobación do PIA outro prazo de 3 meses dende ese recoñecemento previo (art. 15).

3. Pola súa banda, a Lei 39/2015, de 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas, prevé que os prazos obrigan ás Autoridades e ao persoal ao servizo das Administracións Públicas competentes para a tramitación dos asuntos (art. 29); e que a resolución dos procedementos deberá notificarse aos cidadáns no prazo máximo fixado na normativa específica, que se computará, nos procedementos iniciados a solicitude do interesado, dende a entrada da mesma no rexistro administrativo (art. 21.2 e 3).

4. O PIA debería atoparse resolto no prazo previsto. A consellería indica que a solicitude estase tramitando seguindo o rigoroso orde de entrada das solicitudes. Porén, o feito de que se respecte dita ordenación non xustifica o retraso que tratamos.

5. Ademais, no caso que coñecemos en realidade non se reclama un cambio de PIA, senón que -dado o retraso na prestación do servizo- con carácter provisional se conceda unha libranza para pagar parcialmente un servizo privado ata tanto se acceda á praza pública xa aprobada.

Neste tipo de supostos non parece adecuado que se entendan aplicables os prazos ordinarios, pero menos que a solución provisional habilitada pola falta de efectividade do servizo se demore respecto do prazo ordinario, como sucede neste caso. Por iso é preciso reclamar a urxente aprobación da revisión do PIA.

6. A persoa que promoveu a queixa demanda a preservación de intereses especialmente protexidos na Constitución Española (art. 49). Como consecuencia do anterior os poderes públicos, entre eles a administración autonómica, teñen a obriga principal de protexer os dereitos mencionados, segundo o establecido no artigo 53 do Texto Fundamental.

CONCLUSIÓN

Por todo o sinalado ata agora considerase necesario, en aplicación do disposto no artigo 32.1 da Lei 6/1984, da Valedora do Pobo, facer chegar a esa Consellería de Política Social e Xuventude a seguinte recomendación:

Que con carácter xeral as libranzas provisionais se aproben con urxencia, posto que resultan da falta de efectividade dun servizo público xa recoñecido, polo que non debera esgotarse o prazo ordinario; e que no caso examinado se resolva de forma urxente a libranza solicitada, posto que mesmo venceu o prazo ordinario.

Agradecendo de antemán a acollida ao manifestado nesta resolución da Valedora do Pobo, recordámoslle a necesidade de que no prazo de un mes de conta a esta institución da aceptación da resolución formulada, no seu caso, e das medidas adoptadas para darlles efectividade, tamén no seu caso.

En aplicación do principio de transparencia, a partir da semana seguinte a data na que formulou esta resolución incluíranse na páxina web da institución.

Saúdoa atentamente.

María Dolores Fernández Galiño
Valedora do Pobo